

Рівненський державний гуманітарний університет
(повне найменування закладу вищої освіти)
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 07 Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття
(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(назва спеціалізації)

інститут, факультет Художньо-педагогічний
(назва інституту, факультету)

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма **ВК 07 Образотворче мистецтво і середовище XX – XXI століття**
для здобувачів вищої освіти

за спеціальністю / освітньою програмою 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Мова навчання - українська

Розробники: д. іст. н., проф. кафедри Шеретюк Р. М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва ім. С.Шевчука

Протокол від “30”серпня 2023 року № 7

Завідувач кафедри

(проф. Сташук О.А.)

Робочу програму схвалено навчально- методичною комісією факультету
30.08.2023р. протокол №6

Голова навчально-методичної комісії

(доц. Власюк О.П.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -3	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво	Вибіркова	
Модулів - 2	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів -5		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
		3 -й	3-й
Загальна кількість годин 90		Лекції	
		20 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних -2 самостійної роботи -4	Освітній рівень: магістр	Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю: залік - 3 семестр / залік – 3 семестр	

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти суміжно буде опановувати матеріал таких дисциплін як: «Мистецтво постмодернізму», «Історія зарубіжного мистецтва», «Історія українського мистецтва».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття» є формування у студентів цілісного уявлення, базових теоретичних знань про характер, спрямованість, основні тенденції розвитку образотворчого мистецтва в сучасному культурно-цивілізаційному просторі, його основні чинники та складові, а також вивчення досвіду та набуття практичних навиків використання й проектування природних форм і структур у практиці будівництва, архітектури, дизайну та садово-паркового мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття» є:

- дослідження впливу живої природи на процеси формоутворення в образотворчому мистецтві, скульптурі, дизайні та архітектурному проектуванні;
- оволодіння аналітичним підходом до оцінки природного й штучного навколишнього середовища й архітектурного об'єкта в ньому, вміння абстрагувати мислити;
- вміння використовувати набуті теоретичні знання й практичні навички у своїй подальшій творчій діяльності та проектній роботі, в різних напрямках штучного формоутворення;
- розвиток навичок пошукової діяльності студентів у сфері майбутнього фаху;
- удосконалення вміння студентів працювати з різноманітними джерелами інформації;
- формування інтелектуального потенціалу студентів у галузі мистецтвознавства.

Основними **формами** навчальної діяльності студентів з дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття» є *лекції та практичні заняття*, під час яких виклад навчального матеріалу закріплюється виконанням ряду завдань.

3.Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- теоретичні основи та сучасні поняття з дизайну середовища;
- особливості конструкції та функціонування біологічних організмів, принципи створення їх штучних аналогів і технологічних процесів в містобудуванні, архітектурі, садово-парковому мистецтві;
- сучасні світові тенденції з біотектонічного моделювання, застосовувані в дизайні інтер'єру, об'ємно-просторовому моделюванні окремих архітектурних об'єктів, містобудівних ансамблів та ландшафтному дизайні;
- концептуальні засади органічного зв'язку художньої творчості і природного середовища, чинники їхнього формування та розвитку;
- основні напрями, види і форми художньої творчості в природному середовищі;
- мистецькі явища вуличної культури, їхню сутність та завдання.

Вміти:

- розуміти специфіку художнього образу сучасного дизайну середовища;
- пояснювати розвиток сучасного мистецтва як реакцію на екологічні проблеми, стрімкий розвиток урбанізації та умови життя в мегаполісах;
- вирішувати питання створення і формування біологічних систем із використанням принципів біоніки при влаштуванні елементів озеленення, проектуванні зелених насаджень, формуванні окремих екземплярів рослин або їх сукупностей;
- аналізувати вуличне мистецтво як потужну платформу для суспільного і політичного окреслення проблем і висловлення думок;
- використовувати набуті теоретичні знання й практичні навички у своїй подальшій творчій діяльності та проектній роботі, в різних напрямках штучного формоутворення;
- аналізувати конкретні твори та тенденції розвитку мистецтва минулого і сучасності.

4.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Природа і художнє формотворення штучного середовища. Біоніка

Тема лекції № 1. **Біоніка як наука.** Годин – 2

Тема лекції № 2. **Біоформи в художньому конструюванні.** Годин – 2

Тема лекції № 3. **Біоніка в архітектурі.** Годин – 2

Тема лекції № 4. **Біо-тек – глобальна та концептуальна архітектура майбутнього.**
Годин – 2

Тема лекції № 5. **Біоніка в дизайні інтер'єру.** Годин – 2

Тема практичного заняття № 1. **Біоніка як наука.** Годин – 2

Тема практичного заняття № 2. **Біоніка в архітектурі та дизайні.** Годин – 2

Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво і природне середовище

Тема лекції № 6. **Ленд-арт.** Годин – 2

Тема лекції № 7. **Ленд-арт в Україні.** Годин – 1

Тема лекції № 8. **Топіарне мистецтво.** Годин – 2

Тема лекції № 9. **Види топіарного мистецтва.** Годин – 1

Тема практичного заняття № 3. **Ленд-арт.** Годин – 2

Тема практичного заняття № 4. **Топіарне мистецтво.** Годин – 2

Змістовий модуль 3. Вуличне мистецтво.

Тема лекції № 10. **Стріт-арт.** Годин – 2

Тема лекції № 11. **Історія стріт-арту.** Годин – 1

Тема лекції № 12. **Різновиди стріт-арту.** Годин – 1

Тема практичного заняття № 5. **Стріт-арт.** Годин – 2

5.Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів та тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Лекцій	Лаб.роб	Сам.роб		Лекцій	Лаб.р	Сам.роб
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Природа і художнє формотворення штучного середовища. Біоніка								
Тема лекції № 1. Біоніка як наука	6	2		4	6,5	0,5		6
Тема лекції № 2. Біоформи в художньому конструюванні	6	2		4	6,5	0,5		6
Тема лекції № 3. Біоніка в архітектурі	7	2		5	7,5	0,5		7
Тема лекції № 4. Біо-тек – глобальна та концептуальна	7	2		5	7,5	0,5		7

архітектура майбутнього								
Тема лекції № 5. Біоніка в дизайні інтер'єру	6	2		4	7,5	0,5		7
Тема практичного заняття № 1. Біоніка як наука	2		2		1		1	
Тема практичного заняття № 2. Біоніка в архітектурі та дизайні	2		2				1	
Змістовий модульний контроль								
Усього	36	10	4	22	37,5	2,5	2	33
Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво і природне середовище								
Тема лекції № 6. Ленд-арт	7	2		5	6,5	0,5		6
Тема лекції № 7. Ленд-арт в Україні	6	1		5	7,5	0,5		7
Тема лекції № 8. Топіарне мистецтво	7	2		5	6,5	0,5		6
Тема лекції № 9. Види топіарного мистецтва	6	1		5	7,5	0,5		7
Тема практичного заняття № 3. Ленд-арт	2		2		0,5		0,5	
Тема практичного заняття № 4. Топіарне мистецтво	2		2		0,5		0,5	
Змістовий модульний контроль								
Усього	30	6	4	20	29	2	1	26
Змістовий модуль 3. Вуличне мистецтво								
Тема лекції № 10. Стріт-арт	8	2		6	7,5	0,5		7
Тема лекції № 11. Історія стріт-арту	7	1		6	7,5	0,5		7
Тема лекції № 12. Різновиди стріт-арту	7	1		6	7,5	0,5		7
Тема практичного заняття № 5. Стріт-арт	2		2				1	

Підсумковий Контроль								
Усього за модулем	24	4	2	18	22,5	1,5	1	21
Усього	90	20	10	60	90	6	4	80

6. Теми практичних занять (Всього 10 год.)

Тема практичного заняття № 1. **Біоніка як наука.** Годин – 2

Тема практичного заняття № 2. **Біоніка в архітектурі і дизайні.** Годин – 2

Тема практичного заняття № 3. **Ленд-арт.** Годин – 2

Тема практичного заняття № 4. **Топіарне мистецтво.** Годин – 2

Тема практичного заняття № 5. **Стріт-арт.** Годин – 2

7. Самостійна робота (Всього 60 год.)

Тема № 1 **Біоніка як наука.** Годин – 4

Тема № 2 **Біоформи в художньому конструюванні .** Годин – 4

Тема № 3 **Біоніка в архітектурі.** Годин – 5

Тема № 4 **Біо-тек – глобальна та концептуальна архітектура майбутнього.** Годин – 5

Тема № 5 **Біоніка в дизайні інтер'єру.** Годин – 4

Тема № 6 **Ленд-арт.** Годин – 5

Тема № 7 **Ленд-арт в Україні.** Годин – 5

Тема № 8 **Топіарне мистецтво.** Год. – 5

Тема № 9 **Види топіарного мистецтва.** Год. – 5

Тема № 10 **Стріт-арт.** Год. – 6

Тема № 11 **Історія стріт-арту.** Год. – 6

Тема № 12 **Різновиди стріт-арту.** Год. – 6

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 –практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 –самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

МО1 –екзамени;

МО2 –усне або письмове опитування

МО3 - колоквиум,

МО4 –тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 –залік.

8. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- залік;
- тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- підготовка повідомлень та ессе.

9. Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві; добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
		незадовільно з	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять			

35-59	FX	можливістю повторного складання семестрового контролю	незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття»

Поточне тестування та самостійна робота											
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 2			
Лек. 1-2	Лек.3-4	Лек.5	Пр.1	Пр.2	Лек.6-7	Лек. 8-9	Пр.3	Пр. 4	Лек.10-11	Лек. 12	Пр.5
			12	12			12	12			12
Модульний контроль (залік) 20				Модульний контроль 2				Модульний контроль (Залік) 40			
Всього 100				Всього 100							

11. Методичне забезпечення

1. Шеретюк Р.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр» денної і заочної форм навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2018. 24 с.
2. Шеретюк Р.М. Навчально-методичні матеріали до семінарських занять з дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр» денної та заочної форм навчання галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020208 «Декоративно-прикладне мистецтво». Рівне: РДГУ, 2018. 26 с.
3. 100 тестових завдань для підсумкового контролю знань з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» денної і заочної форм навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2022. 44 с.
4. Ленд-арт: завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» денної і заочної форм навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2022. 27 с.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Визначення і сутність поняття «біоніка».
2. Історичні передумови формування біоніки як науки. Леонардо да Вінчі. Ісаак Ньютон.
3. Становлення біоніки в новітню добу.
4. Метод архітектурної біоніки. Біотектонічне моделювання.
5. Основні прийоми і принципи формотворення опорних систем в живій природі.
6. Біо-тек – глобальна та концептуальна архітектура майбутнього.
7. Філософська концепція та провідні риси біо-теку.
8. Найвідоміші представники архітектури біо-теку, коло видатних пам'яток.
9. Біоніка в дизайні інтер'єру.
10. Визначення та сутність поняття «ленд-арт».
11. Виникнення ленд-арту.
12. Ленд-арт як реакція мистецтва і культури на екологічні проблеми, стрімкий розвиток

- урбанізації та умови життя в мегаполісах.
13. Формування теоретичних засад ленд-арту.
  14. Символіка і тематика ленд-арт-композицій.
  15. Й. Бойс і його концепція «соціальної скульптури».
  16. Видатні представники ленд-арту.
  17. Екологічні проблеми ленд-арту.
  18. Творчість Роберта Смітсона (США) та Річарда Лонга (Великобританія).
  19. Мистецькі практики Джима Деневана.
  20. Зародження ленд-арт руху в Україні (60-70-ті рр. ХХ ст.).
  21. Тематика вітчизняного ленд-арту.
  22. Ландшафт як історико-природне явище.
  23. Аналіз національного ландшафту як засіб самоідентифікації.
  24. Фестивалі ленд-арту в Україні. Ленд-арт – симпозиум в Могриці.
  25. Грін-арт – ландшафтна інсталяція.
  26. Визначення і сутність поняття «топіарі».
  27. Історія топіарного мистецтва.
  28. Види топіарного мистецтва.
  29. Класифікація топіарних композицій.
  30. Технологія виготовлення топіарних композицій.
  31. Основні вимоги до рослин, що використовуються в топіарному мистецтві.
  32. Топіарне мистецтво в Україні.
  33. Визначення поняття «стріт-арт».
  34. Контраверсійність поглядів на сутність стріт-арту.
  35. Виникнення, мета, провідні риси розвитку стріт-арту.
  36. Основні течії стріт-арту.
  37. Вуличне мистецтво – потужна платформа для суспільного і політичного окреслення проблем і висловлення думок.
  38. Універсальність стріт-арту.
  39. США – батьківщина стріт-арту (1930-ті рр.). Перші кроки стріт-арту: творчість Дерріла Маккрея (Cornbread) і Такі (1970-ті рр.).
  40. Прихід у стріт-арт професійних художників. Стріт-арт – потужний інструмент реклами (1990-ті рр.).
  41. Європейський стріт-арт: зародження і розвиток (1980-ті рр.).
  42. Західний бік Берлінської стіни – грандіозне європейське графіті-полотно.
  43. Актуалізація проблем сучасного світу у творчому доробку британця Роберта Бенкса (Бенксі).
  44. Різновиди стріт-арту.
  45. Світлодіодне мистецтво.
  46. Шаблонне графіті.
  47. Стінопис (мурал) – різновид сучасного монументального і декоративного мистецтва.
  48. Сучасний вуличний стінопис у містах України.
  49. Стікер-арт: походження, сутність, призначення.
  50. В'язане графіті як унікальне явище сучасної вуличної культури.

13.Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Безродний П. П. Архітектурні терміни: Короткий російсько-український тлумачний словник // За ред. В. В.Савченка ; 2-е вид., випр. і допов. К. : Вища школа, 2008. 263 с.
2. Біоніка в дизайні предметно-просторового середовища: навч. посібник. Львів: Вид-во НУ «ЛП», 2014. 228 с., іл.
3. Божко Ю. Г. Архитектоника и комбинаторика формообразования: учебник. К. : Вища школа, 1991. 245 с.
4. Вотінов М. А. Конспект лекцій з дисципліни «Ландшафтна архітектура», модуль № 2 «Характеристика природних і антропогенних засобів формування об'єктів ландшафтної архітектури» (для студентів 4-5 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.060102 «Архітектура»); Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 64 с.
5. Михайленко В. Є., Кащенко О. В. Основи біодизайну: навчальний посібник. К. : Каравела, 2011. 224 с.
6. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Каравела, 2004. 304 с.
7. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.
8. Сьомка С. В. Біоніка в дизайні середовища : навч. посіб. К. : НАКККіМ, 2016. 244 с.
9. Шаповал Н. Г. Теорія прикладної архітектурної композиції: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2000. 372 с.
10. Шкаруба Л. М., Спанатій Л. С. Російсько-український словник художніх термінів: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Каравела, 2004. 320 с.
11. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення: Навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 112 с.
12. Яремків М., Кругляк О. Мистецтво: види, жанри. Словник-довідник образотворчих термінів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 80 с.

Допоміжна

1. Бальзак Л. М. Історія садово-паркового і топіарного мистецтва. К. : Вид-во Ін-ту реклами, 2011. 188 с.
2. Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво: коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. К.: Науковий світ, 2001. 299 с.
3. Бут Н. К. Сучасні методи використання ландшафтного дизайну в міському середовищі // Проблеми розвитку міського середовища. 2010. Випуск 4. С. 3-10.
4. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць: підручник. Львів : Світ, 2005. 456 с.
5. Лазарев А. И. Бионические аспекты формообразования пространственно-временных «развивающихся» систем в архитектуре и дизайне // Технічна естетика і дизайн. Науково-технічний збірник. Вип. 1 / Відп. ред. М. І.Яковлев. К.: Віпол, 2001. 176 с.
6. Наливайко Д. С. Искусство: направления, течения, стили. К.: Мистецтво, 1985. 365 с.
7. Репин Ю. Г. Уникальное и ординарное в архитектуре : монография. К. : Феникс, 2007. 176 с.
8. Солоненко В. І., Ватаманюк О. В. Класифікація топіарних форм в садово-парковому будівництві // Сільське господарство та лісівництво. 2016. № 3. С. 200-208.
9. Шпичка І., Никоненко Т. М. Біодизайн Луїжді Колані // Проблеми розвитку міського середовища. 2012. Випуск 7. С. 297-304.

Посилання на сайти (5-10 джерел)

1. <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/31062/1/29-229-239.pdf>
2. <https://mozok.click/1772-osnovi-proektnoyi-dyalnost-bonka-yak-nauka-ta-yiyi-vikoristannya-u-proektuvann.html>
3. <http://remontu.com.ua/suchasni-prikladi-bioniki-v-arxitekturi-i-dizajni-interyeriv>
4. <http://pozashkillya.ostriv.in.ua/publication/code-531E021388CF3/list-262c43c3f27>
5. <https://blog.comfy.ua/ua/strit-art-istoriya-rozvitku-ta-krashhi-prikladi-vulichnogo-mistectva/>
6. <https://sad.ukrbio.com/ua/articles/6544/>
7. <https://www.sworld.com.ua/konfer38/505.pdf>
8. <http://artukraine.com.ua/a/iskusstvo-ulicy/#.W0rvItRubIU>

Робоча програма **ВК 07 Образотворче мистецтво і середовище XX – XXI століття** для здобувачів вищої освіти

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)